

Práce a zábava v systému Windows 10

Č
Á
S
T

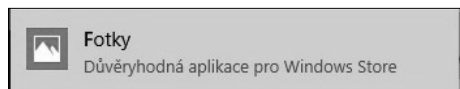
2

Používání a správa moderních aplikací a programů plochy

Jak naznačuje název této kapitoly, v systému Windows 10 lze spouštět programy, které patří do dvou hlavních kategorií. Jedna kategorie zahrnuje takzvané aplikace plochy. Jedná se o programy, které jste pravděpodobně spouštěli v systému Windows 7 a předchozích verzích. Tyto programy jsou kompatibilní i se systémem Windows 10. (Někdy se setkáte s označením těchto programů jako aplikací Win32.) Tyto tradiční aplikace jsou většinou navrženy s ohledem na ovládání pomocí klávesnice a myši. Mnohé z nich se objevily ještě v dobách, kdy mezi počítači dominovaly stolní systémy.

Do druhé kategorie řadíme programy poskytované prostřednictvím obchodu Windows Store. Uvedené programy, které jsou optimalizovány pro používání v dotykových a mobilních zařízeních (ačkoli se stejně dobře dají používat i ve stolních systémech s tradičními vstupními zařízeními), se označují jako *moderní aplikace*, *důvěryhodné aplikace pro Windows Store* nebo *aplikace UWP*. Systém Windows upřednostňuje termín důvěryhodné aplikace pro Windows Store. Zadáte-li název některého z těchto programů do vyhledávacího pole na hlavním panelu, zobrazí se přibližně toto:

V této knize se pro jednoduchost budeme držet pojmu *moderní*

aplikace, ale systém Windows z dobrých důvodů upřednostňuje delší název. Aplikace tohoto typu, které jsou dostupné pouze prostřednictvím obchodu Windows Store, prošly přísným hodnotícím procesem a můžete důvěřovat tomu, že neobsahují žádný úmyslně škodlivý kód. Kromě toho fungují v bezpečném izolovaném prostoru (sandbox), takže nemůže dojít k potenciálně rizikovým interakcím s jinými spuštěnými procesy.

Vývojová platforma se v současnosti nazývá *Universal Windows Platform* neboli *UWP*. Klíčové slovo je *universal* (univerzální). Platforma nabízí základní rozhraní API (application programming interface), pomocí něž mohou vývojáři vytvořit jediný

Témata kapitoly:

- Vlastnosti moderních aplikací
- Procházení obchodu Windows Store
- Aplikace dodávané se systémem Windows 10
- Instalace, spouštění a správa aplikací plochy
- Správa programů a procesů nástrojem Task Manager (Správce úloh)
- Správa automaticky spouštěných programů
- Nastavení výchozích programů a přidružení typu souboru
- Zapínání a vypínání funkcí systému Windows
- Nastavení možnosti automatického přehrávání

aplikační balíček, který lze poté nainstalovat do zařízení s nejrůznější velikostí a různými parametry. Adaptivní ovládací prvky pak aplikaci přizpůsobují konkrétní velikosti a sadě funkcí cílového přístroje. Stručně lze tedy říci, že programy, které z obchodu Windows Store stáhnete do svého tabletu, budou nejspíš stejně dobře fungovat i v tradičním stolním počítači, počítači typu vše v jednom, konzoli Xbox, telefonu i notebooku.

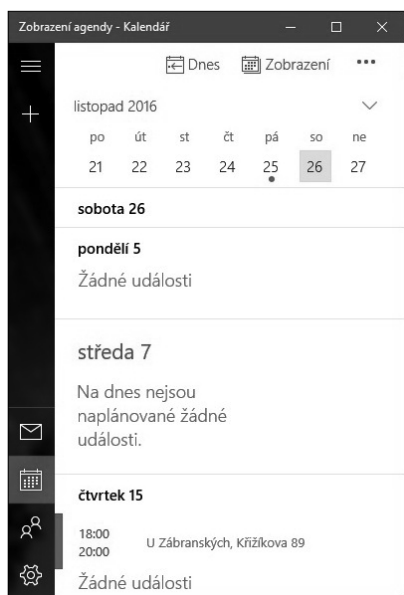
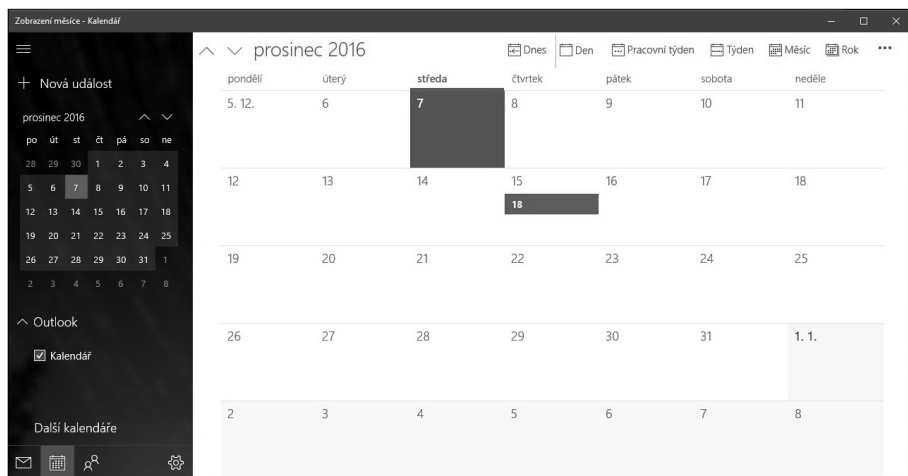
Vlastnosti moderních aplikací

Uvedme několik důležitých vlastností moderních aplikací:

- **Dlaždice** – každá aplikace dostává vlastní dlaždici, která se v závislosti na nastavení může zobrazovat v nabídce Start. Chcete-li aplikaci přidat do nabídky Start, klepněte na ikonu Windows (nebo stiskněte klávesu Windows), v seznamu Všechny aplikace klikněte pravým tlačítkem myši na název aplikace a zvolte příkaz Připnout k nabídce Start. (Podobným postupem můžete aplikaci připnout k hlavnímu panelu nebo ji z některého z těchto umístění odepnout.)
- **Živé dlaždice** – dlaždice mohou být naprogramovány tak, aby se při zobrazení v nabídce Start dynamicky aktualizovaly. Takové dlaždice se pak označují jako *živé dlaždice*. Dlaždice uvedeného typu mohou například zobrazovat titulky zpráv, cyklicky procházet sadu fotografií, zobrazovat informace kalendáře apod. Pokud je dlaždice podle vašeho názoru příliš živá, můžete ji nastavit jako statickou, když na ni kliknete pravým tlačítkem myši a z místní nabídky zvolíte příkaz Vypnout aktivní dlaždici.
- **Oznámení a upozornění** – aplikace může generovat oznámení a upozornění. Aplikace kalendáře může třeba na zamykací obrazovce zobrazovat informace o událostech v kalendáři a v příslušných časech tyto události připomínat.
- **Cortana** – aplikace mohou být integrovány s funkcí Cortana, aby například dokázaly odeslat e-mail na základě hlasového příkazu.
- **Zabezpečení a bezpečnost** – moderní aplikace nemohou přistupovat k systémovým prostředkům. Neukládají také své vlastní konfigurační informace na veřejně dostupná místa, jako jsou soubory typu INI.
- **Schopnost fungovat bez souhlasu správce** – moderní aplikace mají certifikát, že nepředstavují potenciální riziko. K jejich instalaci nebo spuštění proto není nutný token správce. V místní nabídce moderních aplikací nenajdete příkaz Spustit jako správce, protože zde není potřeba.
- **Úspora energie** – aplikace, kterou přestanete používat, je ve výchozím nastavení po několika sekundách pozastavena. Toto chování je užitečné zvláště v systémech napájených bateriemi, jako jsou telefony a tablety. Aplikace je sice možné napsat i tak, aby fungovaly na pozadí (takže lze třeba přehrávat hudbu při práci), ale jedná se o výjimečné případy.
- **Automatické aktualizace** – moderní aplikace jsou aktualizovány automaticky. Když vydavatel aplikace svůj program změní, obchod Windows Store se o aktualizaci postará automaticky.
- **Instalace pro jednotlivé uživatele** – instalované aplikace se instalují pouze v příslušném uživatelském účtu. Uživatelé s jinými účty, kteří chtějí aplikaci používat, ji musí nainstalovat také. V závislosti na podmínkách licence a počtu zařízení, do kterých jste příslušnou aplikaci nainstalovali, může být aplikace v obchodě Windows Store při pokusu o instalaci z jiného účtu identifikována jako „owned“ (vlastněná). V tomto případě si tito uživatelé

mohou aplikaci nainstalovat, aniž by museli projít proces placení. Totéž platí v jiných systémech, k nimž se přihlásíte pomocí svého účtu Microsoft, ve kterém jste aplikaci zakoupili.

- **Přizpůsobené zobrazení** – Pokud používáte moderní aplikaci v systémech s odlišnými displeji, např. na telefonu a notebooku, můžete se snadno přesvědčit, že aplikace přizpůsobuje své uživatelské rozhraní odlišným rozměrům zobrazovacích zařízení. U mnoha aplikací se stejné možnosti přizpůsobení projeví již při obvyklé změně velikosti okna. Jestliže například na větším displeji nastavíte měsíční zobrazení kalendáře a poté okno z obou stran zúžíte, dojde k následující úpravě: Při zmenšování šířky okna nejdříve aplikace Calendar (Kalendář) komprimuje zobrazení, ale zachovává rozložení. Kvůli zachování čitelnosti však program nakonec přejde na svislé rozložení, které vypadá podobně jako na telefonu.

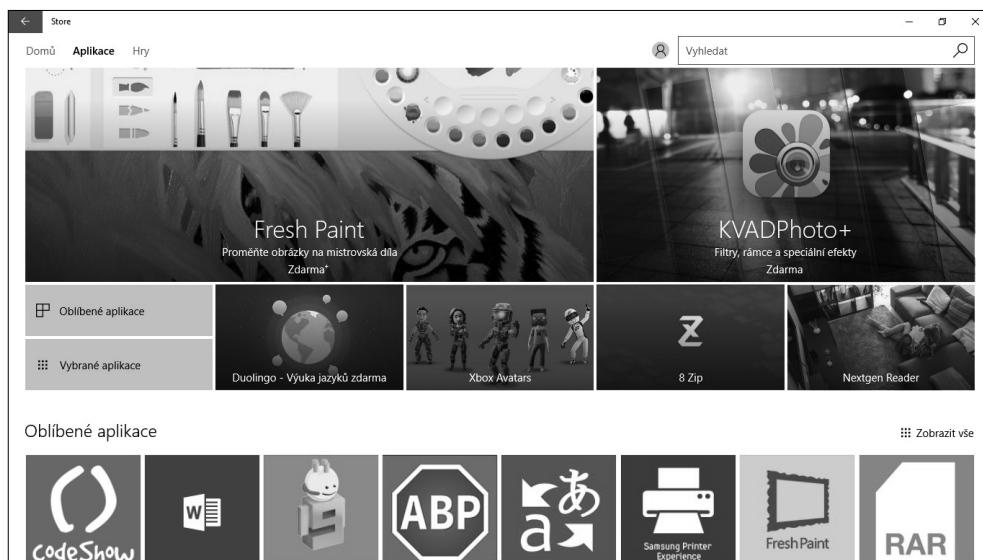

Procházení obchodu Windows Store

Obchod Windows Store, který byl od svého debutu v systému Windows 8 značně vylepšen a rozšířen, umožňuje nakupovat hry, hudbu, filmy, televizní pořady i moderní aplikace systému Windows. Mezi různými kategoriemi nabízených položek lze přecházet pomocí nabídky v horní části stránky obchodu Windows Store. Pod zobrazenou inzercí najdete některé položky, které by vás podle obchodu Windows Store mohly zajímat. Obchod přitom vychází z položek, které jste stáhli dříve. Směrem k dolnímu konci stránky najdete seznam bestsellerů podle kategorií – nejlepší bezplatné hry, hry s nejlepším hodnocením uživatelů, nové položky s rostoucí popularitou atd. Na obrázku 8.1 je patrné, jak část obchodu Windows Store vypadala v jednom z našich systémů přibližně v době oficiálního vydání systému Windows 10.

Jestliže víceméně víte, co hledáte, můžete použít praktické vyhledávací pole. Můžete vyhledávat podle názvu nebo vydavatele. Výsledky hledání budou obsahovat zábavní položky (např. alba a skladby) i aplikace.

- ➡ Informace o nákupu hudby, filmů a televizních pořadů v obchodě Windows Store najdete v kapitole 10, „Hudba, fotografie, filmy a hry“.

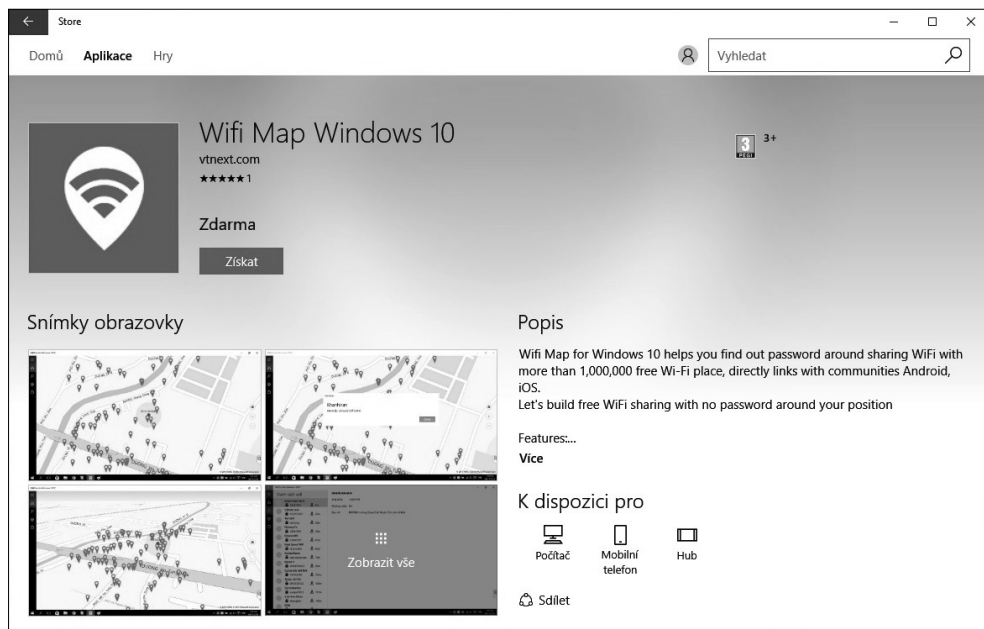

Obrázek 8.1: Obchod Windows Store nabízí položky, které byste mohli chtít stáhnout, s ohledem na položky, které jste zvolili dříve

Chcete-li jen procházet dostupnou nabídku, můžete začít kliknutím na položku Kategorie. Zobrazí se abecední seznam kategorií. Když najdete něco zajímavého, můžete po kliknutí na položku zobrazit příslušné podrobnosti. Obrázek 8.2 představuje ukázkou podrobností, jaké lze najít. Nezapomeňte posunout obsah okna dolů, abyste si mohli přečíst podrobnosti hodnocení a komentáře.

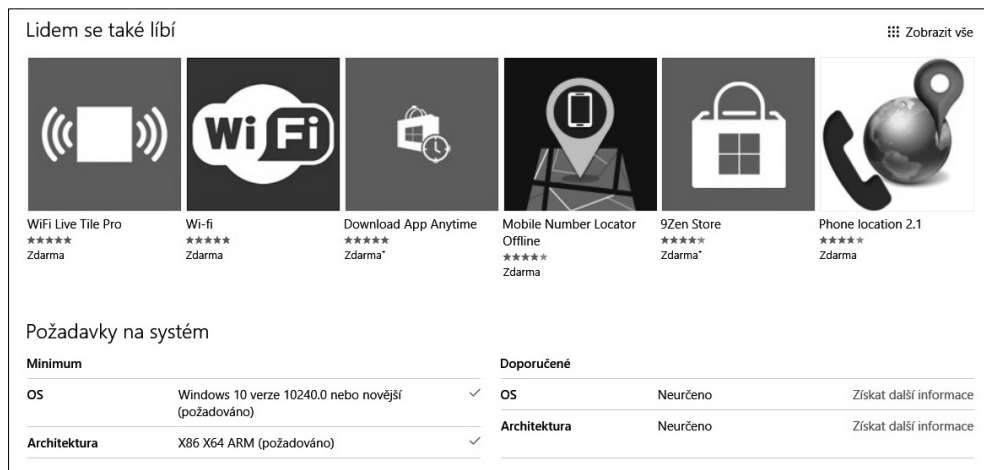
Cena některých aplikací je doplněna hvězdičkou a poznámkou, že součástí dodávky aplikace jsou „in-app products“ (produkty v aplikaci). Jedná se o jemné upozornění, že aplikace vám po své instalaci nabídne možnost dokoupit dodatečné funkce. Některé aplikace tuto možnost využívají jen v nevelké míře. O jiných je však známo, že bez alespoň některých dodatků jsou prakticky

nepoužitelné. Rychlá kontrola recenzí vám pomůže určit aplikace, jejichž reálná cena je poněkud jiná, než se zdá.

Obrázek 8.2: Stránka podrobností aplikace obsahuje snímky obrazovky, recenze a hodnocení a návrhy jiných položek, které by se vám mohly líbit

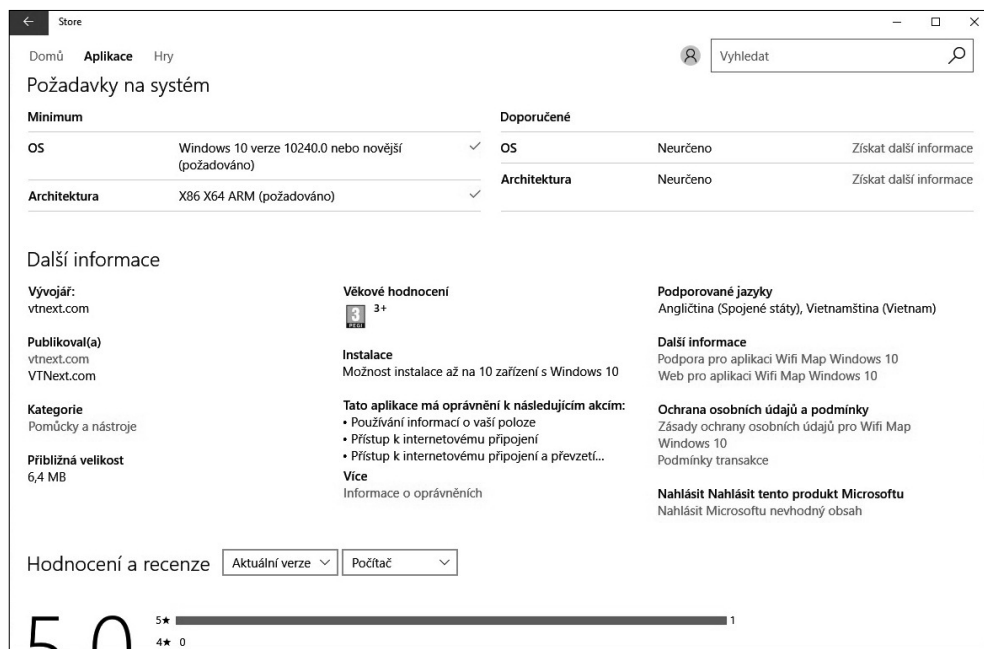
Z obrázku 8.3 je patrné, že obrazovka podrobností by měla zároveň informovat o novinkách a požadavcích na systém.

Obrázek 8.3: Stránka podrobností aplikace s novinkami a požadavkem na systém

Vyhledávání dalších informací

Když přejdete na konec stránky podrobnosti aplikace, můžete zjistit některé další užitečné detaily:

Za zmínku zde stojí zejména přibližná velikost aplikace, systémové prostředky, které smí aplikace používat (v tomto příkladu mikrofon a internetový klient), a počet zařízení, do nichž lze aplikaci nainstalovat.

Nákup aplikace

Chcete-li začít proces instalace nové aplikace, stačí, když kliknete na její cenu. Pokud je aplikace dostupná bezplatně (takových aplikací je mnoho), proces stahování a instalace začne okamžitě. Jestliže je za program nutné zaplatit, je proces placení zajištěn pomocí účtu Microsoft. (Pokud se k systému Windows 10 přihlašujete pomocí místního uživatelského účtu, a nikoli účtu Microsoft, zobrazí se v této fázi výzva k zadání přihlašovacích údajů účtu Microsoft. Jestliže takový účet nemáte, spustí se průvodce, který vám takový účet pomůže vytvořit.)

Při stahování a instalaci aplikace můžete sledovat postup operace:

V okně průběhu lze také stahování pozastavit či zrušit. Stahování můžete pozastavit třeba v případě, že současně stahujete několik souborů a některým z nich chcete dát přednost.

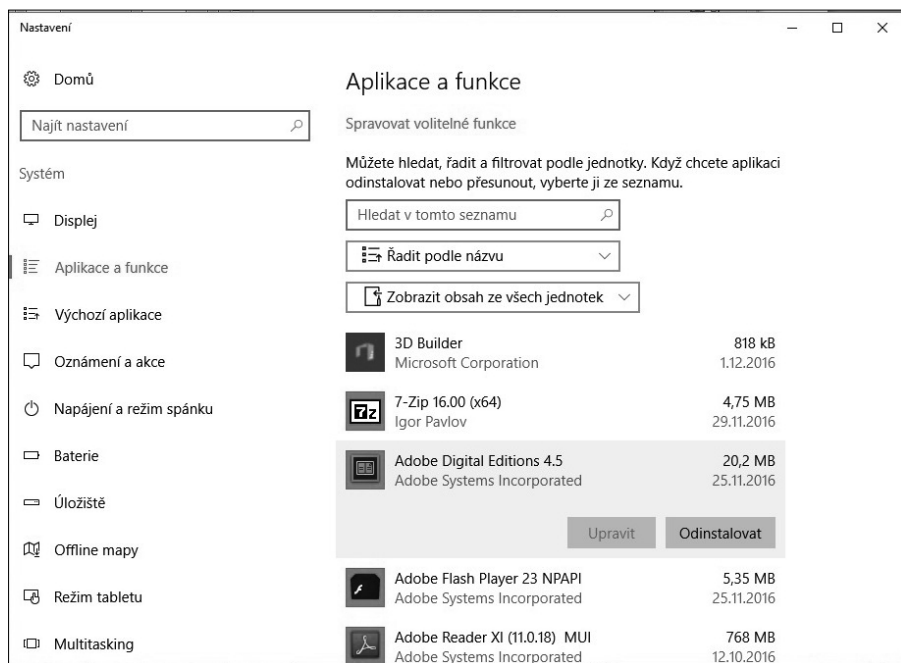
Odinstalování aplikace

Moderní aplikaci nejsnáze odinstalujete tak, že na ni v nabídce Start nebo v seznamu Všechny aplikace kliknete pravým tlačítkem myši a z místní nabídky zvolíte příkaz Odinstalovat. Vzhledem k tomu, že aplikace se instalují pro jednotlivé uživatele, stejným způsobem probíhá i jejich odin-

stalování. Pokud se programu chcete zbavit ve všech umístěních, kam byl předtím nainstalován, musíte celý postup odinstalování opakovat.

Moderní aplikace i aplikace plochy lze také odinstalovat pomocí aplikace Nastavení. Klikněte na položky **Systém** a **Aplikace a funkce**. Zobrazený seznam nainstalovaných programů poskytuje užitečné informace o tom, kdy byly jednotlivé aplikace nainstalovány a kolik místa na disku zabírají (viz obrázek 8.4). Seznam obsahuje moderní aplikace i aplikace plochy a lze jej seřadit podle velikosti, názvu či data instalace. Všimněte si, že uváděná velikost aplikace zahrnuje používaná data i samotnou aplikaci. Máte-li například velkou kolekci hudby a fotografií, zobrazí se v tomto sloupci mnohem větší hodnoty.

Chcete-li aplikaci ze seznamu **Aplikace a funkce** odinstalovat, prostě klikněte na její název a poté klikněte na zobrazené tlačítko **Odinstalovat**.

Obrázek 8.4: Oblast **Aplikace a funkce** aplikace **Nastavení** umožňuje odinstalování moderních aplikací i aplikací plochy

POHLED Z BLÍZKA

Moderní aplikace nelze odinstalovat

Pokud se zdá, že nelze použít normální postup odinstalování moderní aplikace, můžete problematickou položku odebrat pomocí prostředí Windows PowerShell. (Informace o tomto prostředí najdete v kapitole 21, „Práce s příkazovým řádkem a prostředím Windows PowerShell“.) Pomocí rutiny `Get-AppxPackage` získáte seznam balíčků nainstalovaných ve vašem systému. Vyhledejte balíček, který chcete odebrat, a poznamenejte si hodnotu jeho vlastnosti `PackageFullName`. Tuto vlastnost pak uveďte jako parametr rutiny `Remove-AppxPackage`. Nezapomeňte, že musíte pracovat s prostředím PowerShell s oprávněními správce.

Správa podnikových aplikací

Podniky mohou interně vyvíjet vlastní podnikové aplikace (LOB – line-of-business). Takové aplikace mohou nasazovat buď pomocí soukromého úložiště Business Store, jehož správu a nasazení zajišťuje obchod Windows Store, nebo procesem, který se označuje jako *zkušební načítání* (sideloading).

Kromě vytváření a nasazování aplikací mohou správci pomocí zásad skupin také kontrolovat použití všech aplikací, včetně těch, které se dodávají s vlastním systémem Windows. Organizace se například může rozhodnout, že odebere aplikaci Sporty nebo zakáže její spouštění.

Distribuce aplikací systému Windows 10 pomocí soukromého úložiště Business Store vyžaduje, aby všichni uživatelé v organizaci používali účty služby Azure Active Directory. (Tyto účty se používají místo účtů Microsoft.) Instalační soubory spravuje a nasazuje obchod Windows Store, který zároveň sleduje použití licencí. K poskytování aktualizací slouží běžné aktualizací kanály – služba Windows Update nebo služba WSUS (Windows Server Update Services).

Podnikové aplikace, které se v organizaci distribuují bez použití obchodu Windows Store, nemusí mít podpis společnosti Microsoft a nevyžadují účty služby Azure Active Directory. Je ale nutné, aby byly podepsány certifikátem, kterému důvěřuje jedna z důvěryhodných kořenových autorit v systému.

Aplikace dodávané se systémem Windows 10

Pokud v aplikaci Nastavení otevřete seznam Aplikace a funkce (viz obrázek 8.4), můžete si všimnout, že u některých položek není k dispozici tlačítko Odinstalovat. Jedná se o aplikace, které jsou součástí výchozí instalace systému Windows 10 a systém Windows vyžaduje, abyste si je ponechali. [Několik dalších aplikací, které nelze odinstalovat, najdete v seznamu Všechny aplikace nabídky Start.] V původním vydání operačního systému se na seznamu standardních programů nacházely mimo jiné tyto položky:

- Budíky a hodiny
- Kalkulačka
- Fotoaparát
- Kontaktovat podporu
- Cortana
- Náladová hudba
- Pošta a kalendář
- Mapy
- Filmy a televize
- OneNote
- Lidé
- Fotografie
- Nastavení
- Store (Obchod)